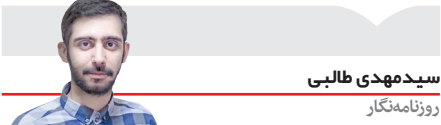
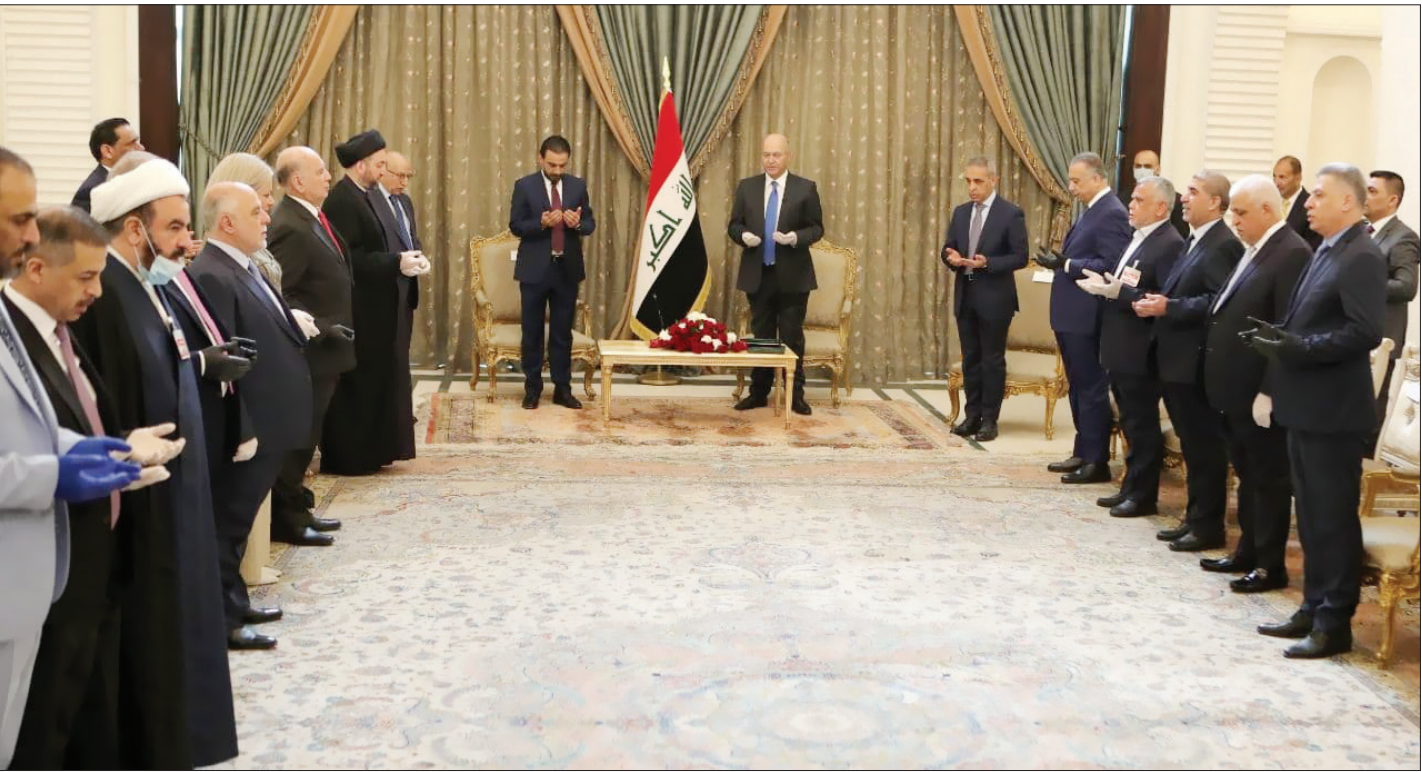

انتخابات پارلمانی زودهنگام عراق روز گذشته پایان یافت

آرامش قبل از توفان

سید مهدی طالبی

روزنامه‌نگار

عراق روز گذشته پنجمین انتخابات پارلمانی خود پس از سقوط رژیم صدام را با موفقیت به پایان رساند. این انتخابات از هفت صبح روز گذشته (یکشنبه) به وقت بغداد در سراسر عراق آغاز شد و در ساعت ۱۸:۰۰ عصر نیز به پایان رسید. این اقدام گامی مهم برای عراق بود، اما توجه به وضعیت این کشور نشان می‌دهد راهی کامل برای پشت‌سر گذاشتن مشکلات نخواهد بود. پس از برگزاری انتخابات، عراق به‌سرعت بر سر انتخاب نخست‌وزیر در نظام سیاسی پریاراد این کشور وارد دوره‌ای از نزاع‌های سیاسی یا حتی مسلحانه خواهد شد. چه اینکه انتخابات روز گذشته خود حاصل نزاع‌هایی بود که بر سر ریاست دولت از سال ۲۰۱۹ در عراق درگرفته بود.

در این سال معترضان که بعدها به‌دلیل آغاز اعتراضات‌شان از ماه اکتبر ۲۰۱۹، جنبش اکتبر نام گرفتند با حضور در خیابان‌ها علیه فساد موجود در دولت دست به تظاهرات زدند؛ این درحالی بود که عمر دولت عادل عبدالمهدی نخست‌وزیر عراق در آن برهه هنوز به دو سال نیز نرسیده بود. پشت‌پرده این اعتراضات اما به یک‌ماه پیش از شروع آن بازمی‌گشت؛ زمانی که نخست‌وزیر وقت عراق با سفر به یکن قرارداد‌های مهمی را برای بازسازی زیرساخت‌های کشورش با دولت چین به امضا رساند. براساس این قراردادها شرکت‌های چینی به‌ازای نفت عراق دست‌به‌توسعه زیرساخت‌های شهری و صنعتی این کشور می‌زدند. قرارداد عراق با چین باعث می‌شد این کشور استقلال بیشتری از آمریکا پیدا کند، ولی به همین دلیل نیز واشنگتن با طراحی یک توطئه عادل عبدالمهدی را مجبور به استعفا کرد. در آن برهه به‌دلیل شدت یافتن اعتراضات مرجعیت عراق برای جلوگیری از آسیب بیشتر به نهاد‌های نوپای عراق به نخست‌وزیر توصیه کرد هرچه سریع‌تر استعفا دهد تا شرایط مهیای برگزاری انتخابات زودهنگام پارلمانی شود. بر همین اساس نیز با فشارهای آمریکا والیته با رضایت اجباری طرف‌های داخلی و بین‌المللی مصطفی الکاظمی به قدرت رسید.

در دوران ریاست الکاظمی بر دولت تلاش‌های زیادی برای عدم برگزاری انتخابات و همچنین تضعیف گروه‌های مقاومت انجام شد که هیچ کدام به اهداف مطلوب خود نرسید. در صورت عدم برگزاری انتخابات الکاظمی با تمدید پی‌درپی نخست‌وزیری خود براساس نقشه آمریکایی‌ها همچنان حاکم عراق باقی می‌ماند. باوجود این، واشنگتن تلاش داشت حتی در صورت ناکامی در عدم برگزاری انتخابات بتواند با به‌دام انداختن گروه‌های مقاومت در یک توطئه، باعث تخریب وجهه مردمی آنها شود؛ اهدافی که به سرانجام نرسیدند، اما توطئه‌ها نیز هنوز پایان نپذیرفته‌اند.

انتخابات

در انتخابات روز گذشته ۲۴ میلیون نفر از جمعیت ۳۸ میلیونی عراق واجد شرایط رای دهی بودند. رای‌دهندگان باید از میان ۳۴۳ نامزد موجود در ۸۳ حوزه انتخابیه رای خود را به صندوق می‌ریختند تا ۳۲۹ نماینده پارلمانی عراق مشخص شوند. در این انتخابات ۹۸۱ نامزد زن نیز حضور داشتند که بنابر قانون عراق باید افراد منتخب آنها ۲۵ درصد کرسی‌های پارلمان را به‌دست‌آورد. در این انتخابات همچنین ۲۱ ائتلاف سیاسی در ۱۶۷ حزب حاضر بودند که البته ۵۸ حزب در قالب ائتلاف‌ها وارد رقابت شده بودند.

مهم‌ترین تغییر این انتخابات تغییر شیوه رای دهی بود، درحالی که پیش‌تر شرکت‌کنندگان تنها می‌توانستند با حضور در فهرست‌های انتخاباتی وارد فرآیند انتخابات شوند. در این دور برای اولین بار نامزدها می‌توانستند به‌صورت مستقل در انتخابات سراسری عراق شرکت کنند. حوزه‌بندی جدید انتخابات عراق و افزایش آن از ۱۸ مورد پیشین به ۸۳ مورد از نگاه کارشناسان با توجه به بافت مذهبی و قومی عراق باعث تغییرات اندکی در تعداد کرسی‌های مذاهب مختلف خواهد شد. به‌عنوان مثال اگر پیش‌تر شیعیان در بغداد پیشتاز بودند، حالا با افزایش حوزه‌ها احتمال دارد نمایندگان سنی نیز از مناطق سنی‌نشین این استان به پارلمان راه یابند. یکی دیگر از اثرات افزایش حوزه‌ها نیز احتمال بالا رفتن قدرت قبایل و عشایر در انتخاب نمایندگان خواهد بود که می‌تواند رشد قدرت قابل توجهی را برای این قبایل رقم بزند.

گفته شده نتایج انتخابات عراق تا ۲۴ ساعت پس از پایان آن اعلام خواهد شد. پس از مشخص شدن این نتایج ام عراق وارد مارپیچی از تعاملات برای انتخاب نخست‌وزیر خواهد شد.

گزینه‌های پیدا و پنهان نخست‌وزیری

اتساع انتخابات در عراق پایان بازی نیست بلکه آغاز یک نیمه سنگین دیگر از بازی سیاست است. نظام سیاسی عراق پارلمانی به حساب می‌آید تا حدی از جمهوری سووم فرانسه برگرفته شده است که در آن نخست‌وزیر قدرتمندترین شخصی کشور شناخته می‌شود. این نظام سیاسی در فرانسه به‌دلیل مشکلاتی که داشت، تغییر یافت اما همچنان با وجود اعتراضات در عراق این شیوه پیگیری می‌شود. به‌دلیل تعدد احزاب و جریانات در عراق پس از برگزاری انتخابات این تکرر در کرسی‌ها نیز منعکس می‌شود. به همین دلیل رسیدن به گزینه نخست‌وزیری و ایجاد ائتلاف بزرگ پارلمانی کاری طاقت‌فرساست. آنچه این وضعیت را بدتر نیز می‌سازد مداخلات منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای در سیاست داخلی عراق است که تاثیر بزرگی در انتخاب نخست‌وزیر دارد. این دشواری‌ها هرگونه گمانه‌زنی درباره انتخاب نخست‌وزیر را به‌شدت سخت می‌کند اما گزینه‌ها می‌توانند تا حدی مشخص باشند. جریانات سیاسی و رسانه‌ها در حال حاضر ۴ فرد را به‌عنوان گزینه‌های نخست‌وزیری مطرح‌تر از دیگران می‌دانند. یک گزینه مصطفی الکاظمی است که هم‌اکنون نیز مسئولیت نخست‌وزیری را برعهده دارد. گزینه دیگر نوری المالکی، نخست‌وزیر سال‌های ۲۰۰۶ تا ۲۰۱۴ است. اما مساله مهم درباره این دو تن به توصیه مرجعیت عراق پس از انتخابات ۲۰۱۸ بازمی‌گردد؛ جایی که مرجعیت اعلام کرد نخست‌وزیران پیشین در این دوره نباید دیگر برای این مسئولیت خیز بردارند. این احتمال وجود دارد که در این

دوره نیز مرجعیت عراق بر چنین نکته‌ای تاکید کند. همچنین احتمال دارد برخی گروه‌ها با تکیه بر توصیه پیشین این دستور را برای انتخابات ۲۰۲۱ نیز قابل اجرا بدانند، حتی اگر نجف پس از انتخابات جدید چنین توصیه‌ای را تکرار نکرده باشد. شاید به‌دلیل این مساله بازگشت الکاظمی و به‌ویژه نوری المالکی به قدرت کمی دشوار باشد اما در مقابل دو گزینه دیگر با این مشکل مواجه نیستند، گرچه با معضلات بزرگ دیگری روبه‌رو هستند. هادی العامری، رهبر جریان بدر عراق که رهبری ائتلاف الفتح شامل گروه‌های سیاسی نزدیک به حشدالشعبی را در پارلمان اخیر عراق برعهده داشت یکی از این دو تن است. العامری پیش‌تر وزیر حمل‌ونقل بوده و دارای سوابق نظامی به‌ویژه در دوران هجوم داعش به عراق است. حضور وی در مقام نخست‌وزیری با چالش‌هایی مواجه است ازجمله مخالفت‌های داخلی. جریان الفتح و شخص العامری به‌دلیل ارتباط با حشدالشعبی مورد مخالفت جریان صدر و همچنین برخی طیف‌های موجود در حشدالشعبی است که خود را حشدالمرجعه می‌نامند، به جز مخالفت‌های داخلی باید مخالفت آمریکا و کشورهای حاشیه جنوبی خلیج فارس با وی را نیز درنظر گرفت.

چهارمین گزینه اسعد العیدانی، استاندار بصره است که به‌دلیل تلاش‌هایش در این استان به‌عنوان سیاستمداری توانمند شناخته می‌شود. العیدانی پیش‌تر به جریان صدر نزدیک بوده اما در سال‌های اخیر به جناح‌های مقاومت و ائتلاف الفتح نزدیک شده است. العیدانی پس از استعفای عادل عبدالمهدی نخست‌وزیر عراق

تنها یک گام با نخست‌وزیری فاصله داشت که مناسبات سیاسی و فشارهای خارجی در آن برهه مانع از رسیدن وی به این مسئولیت شد. ائتلاف بزرگ‌البناء که متشکل از ائتلاف الفتح به‌رهبری هادی العامری و ائتلاف دولت قانون به‌رهبری نوری المالکی و همچنین گروهی از احزاب اهل تسنن به‌رهبری محمد الحلبوسی بود با ۱۷۰ امضا العیدانی را به‌عنوان گزینه نخست‌وزیری به برهم صالح، رئیس‌جمهور عراق معرفی کرد اما وی بنا به دلایلی غیرقانونی این درخواست را نپذیرفت. این درحالی بود که برهم صالح اساساً قادر به رد این درخواست نبود اما با سوءاستفاده از جایگاهش دست به این کار زد. اصلی‌ترین دلیل عدم موافقت برهم صالح با العیدانی مخالفت آمریکسا با وی بود. البته صالح به‌دلیل بهره‌بردن از حمایت‌های جریان صدر مخالفت این گروه با العیدانی را نیز در اقدامش لحاظ کرده بود. ازاین‌رو شاید بتوان گفت العیدانی و هادی العامری کار بسیار مشکلی برای رسیدن به نخست‌وزیری خواهند داشت، زیرا با مخالفت‌های گسترده منطقه‌ای، بین‌المللی و داخلی حتی در داخل شیعیان روبه‌رو هستند. ازاین‌رو برخی نخست‌وزیری این دو تن با موضع‌گیری‌های فعلی‌شان را به دور از واقعیت‌های موجود می‌دانند، زیرا در برابر آنها اوتو‌های جالب‌توجهی از سوی کشورها و جریانات موثر وجود دارد. این مسائل احتمال حضور شخصیتی‌هایی مانند الکاظمی و المالکی در مسئولیت نخست‌وزیری را بیش از عامری و العیدانی می‌کند، حتی اگر الزاما این اسامی‌ای نباشند که به قدرت می‌رسند.

الکاظمی در این میان چالش‌هایی دارد که به‌نظر می‌رسد قابل حل

آزادی قریب الوقوع ادلب

وزیر خارجه سوریه سفر بشار اسد، رئیس‌جمهور این کشور به روسیه را از بهترین سفرها توصیف کرده و با تاکید بر اینکه کشورش درباره اولویت‌های مبارزه با تروریسم با روسیه اختلاف‌نظری ندارد، از ترکیه و آمریکا خواست از خاک سوریه عقب‌نشینی کنند. به گزارش ایسنا، فیصل مقداد، وزیر خارجه سوریه دیروز (یکشنبه) در گفت‌وگویی با روزنامه «الوطن» چاپ این کشور اظهار کرد: «ما هرگز با هم‌پیمانان روس خود در مورد اولویت‌هایی که باید به‌منظور مقابله با تروریسم و موارد ناقض منشور سازمان ملل درنظر بگیریم، اختلاف‌نظری نداشته‌ایم.» مقداد گفت: «روسیه از سوریه در این زمینه حمایت نامحدود می‌کند، ما به‌چند دلیل به دوستان مان اعتماد داریم؛ اول اینکه آنها به منشور سازمان ملل، اقدام بین‌المللی و نیز چندقطبی بودن در سیاست بین‌الملل پایبند هستند و دوم اینکه آنها معتقد به اقدام جدی علیه تروریسم هستند.»

درگذشت پدر بمب هسته‌ای پاکستان

عبدالقدير خان دانشمند برجسته هسته‌ای پاکستان پس از مدت‌ها تحمل بیماری در ۸۵سالگی درگذشت. به گزارش صداوسیما، عبدالقدير خان، پدر برنامه هسته‌ای پاکستان و یکی از بزرگ‌ترین دانشمندان جهان اسلام صبح دیروز پس از بیماری طولانی مدت در اسلام‌آباد درگذشت. این دانشمند هسته‌ای صبح یکشنبه به‌دلیل مشکلات تنفسی به بیمارستان کی‌آرال انتقال یافت، ولی باوجود تلاش‌های زیاد کادر پزشکی، وی ساعت ۴:۵۷ دقیقه به‌وقت محلی فوت کرد. عبدالقدير خان (متولد سال ۱۹۳۶ میلادی) فیزیک‌دان هسته‌ای و مهندس متالوژی پاکستانی است که بنیانگذار برنامه غنی‌سازی اورانیوم پاکستان محسوب می‌شود. یکی از بزرگ‌ترین برنامه‌های وی، برنامه غنی‌سازی اورانیوم برای پروژه ساخت بمب اتم پاکستان بود. او در سال ۱۹۷۶ آزمایشگاه تحقیقاتی کاهوتا (KRL) در نزدیکی اسلام‌آباد را تأسیس کرد که منجر به ساخت بمب اتمی پاکستان شد.

